

Lausuntolomake opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistiosta *Valmiina valintoihin II – Ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun.*

Enkät till begäran om utlåtande om undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemoria *Klar för urval. Från yrkesutbildning till högskoleutbildning.*

Tämä on kyselyn tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausunnon valmistelun ja käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn. Sähköisen kyselyn Internet-osoite:

<https://www.webpolsurveys.com/S/E8B05ECDD6218323.par>

Detta är en textfilsversion till enkäten som kan användas för att underlätta beredningen och hanteringen av utlåtandet. En instans kan som tillvägagångssätt till exempel bearbeta utlåtandet som en textfil och avsluta hanteringen genom att svaren i textfilen matas in i enkäten. Internetadress för den elektroniska enkäten:

<https://www.webpolsurveys.com/S/E8B05ECDD6218323.par>

Lausunnonantajataho

Lausunnonantajan tyyppi *: työntekijäjärjestö

Lausunnonantaja *

Lausunnonantajan (organisaatio) nimi **Yliopistojen opetusalan liitto YLL**

Lausunnon lähettäjä (henkilö) **Seppo Sainio**

Puhelinnumero **040 86 55 479**

Sähköpostiosoite **seppo.sainio@helsinki.fi**

Työryhmän ehdotukset

Alla kysytään lausunnonantajan kantaa kuhunkin työryhmän ehdotukseen. Todistusten hyödynnettävyyden lisääminen

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 1? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä pääosin**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 2? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä pääosin**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 3? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 4? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 5? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 6? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 7? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä**

Tarkempia näkemyksiä työryhmän todistusten hyödynnettävyyden lisäämistä koskevista ehdotuksista 1-7

Ehdotukset 1–2 Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kaikkien alojen käsitteleminen yhtenä joukkona on ongelmallista. Koulutuksellisia umpiperiä ei tule olla. YLL kannattaa sitä, että valintaperusteet kannustavat hyvään opintomenestykseen 2. asteella. Tiedollisten valmiuksien lisäksi yliopisto-opiskelu edellyttää opiskelijalta vastuun ottamista omasta oppimisestaan, mihin osalla opiskelijoista ei ole riittäviä taitoja. Ammatillisen 2. asteen arvosanojen valtakunnallisten kriteerien luomisessa on tärkeää, että opiskelutaitoja painotetaan. Sama koskee lukio-opiskelun kehittämistä. Valintamenettelyjen tulee sujuvoittaa valintoja, mutta tiedollisten ja opiskelutaidollisten valmiuksien paikkaaminen korkeakouluissa ei ole tehokasta resurssien käyttöä. Opinto-ohjauksen merkitys ja resurssit korostuvat ja heijastuvat myöhempään opintomenestykseen.

Ehdotus 4: YLL kannattaa esitettyä arviointia vuonna 2022.

Ehdotus 5: Monipuoliset valintatavat ja mahdollisuus näyttää osaamisensa palvelevat myös pitkään työelämässä olleita. Työryhmä korostaa alakohtaista tarkastelua, mitä YLL myös kannattaa. Opettajankoulutukseen hakeuduttaessa on edelleen arvioitava soveltuvuus alalla työskentelyyn. On useita aloja, joissa korkeakouluopinnot tyypillisesti rakentuvat lukion oppimäärän päälle (esim. vieraat kielet, historia, psykologia, filosofia, humanistiset aineet kuten historia, lisäksi valmiudet tieteellisten tutkielmien ja esseiden kirjoittamiseen). Muulla tavalla hankitun osaamisen tulee tällöin todellisuudessa vastata tähän oppimäärään kuuluvia tietoja.

Yliopisto-opinnoissa tyypillisesti eteen tulevat ongelmat tulee huomioida myös valintavaiheessa. Osa uusista opiskelijoista ei hallitse itsenäisiä opiskelu- ja tiedonhankintataitoja ja työskentelyä itsenäisesti laajahkojen aineistojen parissa. Eräs viime vuosina yleisemminkin tehty havainto on, että äidinkielen taidot ovat heikentyneet. Asiatekstin virheetön kirjoittaminen tuottaa osalle vaikeuksia. käsitys kirjakielen piirteistä ja vapaan puhutun kielen piirteistä on häilyvä, eivätkä kaikki opiskelijat kykene tuottamaan tieteelliset kriteerit täyttävää asiatekstiä ilman lisäresursointia edellyttävää ohjausta. Myös yliopistotutkintoihin kuuluvat kieliopinnot tuottavat osalle opiskelijoista suuria vaikeuksia. Lisäksi huomattava osa tenttikirjallisuudesta on vieraskielistä. Edellä mainittu koskee tällä hetkellä lukiosta ja ammattikorkeakoulusta tulevia opiskelijoita. Asia on syytä huomioida myös, jos hakuväyliä lavennetaan ja monipuolistetaan.

Yliopistoissa opetetaan yhä enemmän englanniksi. One area high schools (and vocational schools?) might continue to develop is argumentative writing. There are still first year students telling that they've never had to put their own thoughts into essays, and have trouble structuring a basic argument, with a thesis supported by supporting points. If all students entered university mastered the skill of writing a newspaper editorial, for example, we wouldn't have to use so much time and resources for learning basic text skills.

Muiden valintaväylien kehittäminen: valinnat korkeakouluopintojen perusteella

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 8? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 9? *

Lausunnonantajan näkemys **kyllä pääosin**

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 10? *

Lausunnonantajan näkemys **ei kanta**

Tarkempia näkemyksiä työryhmän muiden valintaväylien kehittämistä ja korkeakouluopintojen perusteella tehtäviä valintoja koskevista ehdotuksista 8-10

Ehdotus 9: Avoimen korkeakoulujen opintojen hyväksi lukeminen voi olla vaihtoehtoisena reittinä toimiva osalle hakijoista, mutta maksullisena koulutuksena YLL ei kannata sen laajentamista minkään hakijaprofiilin pääasialliseksi hakureitiksi.

Koulutuksen sisällöllinen kehittäminen, henkilökohtaiset opintopolut ja joustava opiskelijavalinta

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 11? *

Lausunnonantajan näkemys ei kantaa

Kannattaako lausunnonantaja työryhmän ehdotusta 12? *

Lausunnonantajan näkemys kyllä

Tarkempia näkemyksiä työryhmän koulutuksen sisällöllistä kehittämistä, henkilökohtaisia opintopolkuja ja joustavaa opiskelijavalintaa koskevista ehdotuksista 11-12

Ehdotus 11: Monipuolisten, henkilökohtaistettujen opintopolkujen rakentamiseen ei ole osoitettu tai ilmeisesti edes ehdotettu minkäänlaista resurssia. Yliopisto-opinnoissa elävät paikoitellen massaopetus ja itsenäinen opiskelu varsin turvattua elämää. Opettaja–opiskelija-suhdeluku ei ole laskenut yliopistouudistuksen jälkeen, eikä opettajilla ole riittäviä resursseja palvella kunkin opiskelijan yksilöllisiä tarpeita.

Muita huomioita raportista

Avovastauksessa ehdotukseen 5 YLL toi esiin liiton kyselyissä yliopiston opettajien esiintuomia kehitystarpeita erityisesti opiskelutaidoissa, vastuullisuudessa opintoja kohtaan, äidinkielen ja vieraan kielen taidoissa. Keskeistä olisi painottaa toisen asteen (lukio ja ammatillinen koulutus) opintojen kehittämistä yhteistyössä korkeakoulujen kanssa. Korkeakouluissa ja erityisesti opetushenkilöstöllä on tietoa siitä, minkälaisiin tietojen ja taitojen "aukkojen paikkailuihin" resursseja hukkuu.

Sinänsä raportissa esitetään perustellusti valintatapojen monipuolistamista korkeakouluopintoihin, mutta ei kuitenkaan riittävästi erotella yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintovaatimusten erilaisuutta: yliopistoissa korostuu tutkimuksellinen ote ja akateeminen lähestymistapa, ammattikorkeakoulussa työelämän kehittäminen laajasti ymmärrettynä. Yhteistä kosketuspintaa tietenkin löytyy ja teoreettinen ja käytännöllinen

osaaminen sekä tietty heterogeenisuus täydentävät toisiaan, mutta valmiudet opintoihin on opiskelijalla silti oltava valintatavasta ja väylästä riippumatta.

Raportissa jäi varsin vähäiselle pohdinnalle ammatillisen koulutuksen reformin vaikutus yleissivistävien aineiden laajuuteen ja sisältöön ja sitä kautta jatko-opintokelpoisuuteen. Valinta korkeakouluun nähtiin ikään kuin irrallisena asiana, riippumattomana joistakin ilmeisistä siihen liittyvistä kehittämiskohteista niin toisen asteen opinnoissa kuin korkeakouluopinnoissakin. Valintakokeiden ja tarvittaessa soveltuvuuden arviointiin liittyvä valinta yliopistollisiin opintoihin tulee olla sama kaikille toisen asteen opiskelijoille. Pelkät todistusarvosanat eivät anna riittävää kuvaa ammatillisen toisen asteen opiskelijan kykenevyydestä selkeästi teoreettisempiin yliopisto-opintoihin. Sen vuoksi valmiudet yliopistollisiin opintoihin tulisi arvioida yhtäläisin perustein valintakokeilla kaikille toisen asteen opiskelijoille. Toisen asteen koulutuksen tulee tuottaa opiskelijoille paitsi jatko-opintokelpoisuus myös riittävät jatko-opintovalmiudet.